

**Затверджено рішенням Вченої ради
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
протокол № 7
від «11» квітня 2022 року**

**Введено в дію наказом ректора
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
№ 3501-1/124
від «16» _04_ 2022 року**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОЦІНКУ ЗАХОДІВ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО
РОЗВИТКУ НА ОЗНАКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ТА ДОРТИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ
В ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ
імені В. Н. КАРАЗІНА**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про оцінку заходів безперервного професійного розвитку (далі - БПР) на ознаки академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини (далі - Положення) в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна (далі - Університет) закріплює норми та правила професійного спілкування та поведінки між учасниками освітнього процесу в Університеті.

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про професійний розвиток працівників», нормативних документів МОН України, МОЗ України та враховує вимоги Постанови КМУ від 14.07.2021р. № 725 «Про затвердження Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників», Статуту Університету та локальних нормативних документів Університету. Крім того, законодавство у сфері академічної доброчесності ґрунтується на Конституції України.

1.3. Дане Положення має за мету:

- дотримання високих професійних стандартів в сфері безперервного професійного розвитку, підтримки взаємовідносин між науково-педагогічними, педагогічними працівниками та слухачами заходів та курсів БПР;
- запобігання порушення академічної доброчесності.

1.4. Академічна спільнота Університету визнає академічну доброчесність засадничою цінністю освітнього процесу і зобов'язана дотримуватися загальновизнаних норм етики, моралі, стандартів у сферах освітньої діяльності, поважати гідність осіб, які працюють і навчаються в Університеті, підтримувати систему демократичних відносин між усіма представниками університетської спільноти, сприяти підвищенню морально-психологічного клімату в колективі, спрямовувати свої дії на зміцнення авторитету та позитивного іміджу Університету.

2. ЗАХОДИ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ

2.1. Безперервний професійний розвиток працівників сфери охорони здоров'я здійснюється шляхом здобуття неформальної освіти під час проходження:

1) навчання на циклах тематичного удосконалення, які проводяться в Університеті. Цикли тематичного удосконалення проводяться тривалістю один - два тижні шляхом викладення поглиблених теоретичних знань, нових підходів з окремих розділів відповідної спеціальності;

2) професійного медичного стажування за межами закладу, де працює такий працівник. Програма професійного медичного стажування полягає в набутті практичного досвіду шляхом безпосереднього виконання завдань та обов'язків у рамках відповідної спеціальності під наглядом керівника структурного підрозділу закладу охорони здоров'я, в якому проходить таке стажування.

2.2. До заходів безперервного професійного розвитку, що проводить Університет згідно Положення про систему безперервного професійного розвитку медичних та фармацевтичних працівників відносяться наступні:

- майстер-клас — представлення і демонстрація певних методик, технологій діагностики та лікування з метою підвищення професійного рівня та обміну передовим досвідом учасників заходу, розширення їх світогляду та залучення до новітніх галузей знань;

- симуляційний тренінг чи тренінг з оволодіння практичними навичками - набуття кожним учасником заходу певної клінічної та/або практичної навички та/або компетенції (вміння застосовувати в індивідуальній лікарській практиці процедуру, маніпуляцію, техніку тощо) в умовах штучно створеного, наближеного до реальності професійного середовища для забезпечення максимальної безпеки пацієнтів і працівників сфери охорони здоров'я. Під час проходження такого заходу безпосереднє відпрацювання практичних навичок або симуляційне відпрацювання передбачає навчальне навантаження на одного викладача не більше чотирьох — шести учасників;

- тренінг — опанування учасниками заходу нових професійних знань та навичок як з окремих розділів спеціальності, так і з актуальних питань організації медичної допомоги за відповідними напрямками у групі до 20 осіб. Тривалість тренінгу становить один день і більше;

- семінар — набуття учасниками нових знань з окремих розділів спеціальності та з актуальних питань організації медичної допомоги за відповідними напрямками з можливістю обговорити отриману інформацію під час навчання у малих групах. Зміст навчання присвячений висвітленню актуальних питань на теоретичному рівні і не стосується питань формування навичок;

- фахова (тематична) школа — навчання з актуальних питань відповідної спеціальності, що поєднує заняття у великих групах для

опанування теоретичної частини під час проведення лекцій та заняття у малих групах (не більше 10—12 учасників на одного викладача) для проведення семінарів/практичних занять тривалістю один день і більше;

- наукова та/або науково-практична конференція (у тому числі конгрес, з'їзд, симпозіум) — форма організації наукової діяльності у вигляді зборів/наради медичних та наукових працівників щонайменше на обласному рівні з метою представлення результатів дослідницької роботи, результатів аналізу існуючих медичних практик, узагальнення і поширення кращого досвіду, створення теоретичних і методичних умов для його впровадження.

2.3. Заходи безперервного професійного розвитку внесені в систему. Адміністратором системи є створене МОЗ України державне підприємство. Адміністратор забезпечує технічну підтримку системи, обробку та аналіз внесених відомостей, збереження та захист даних, що містяться у системі, забезпечення доступу до системи працівників сфери охорони здоров'я та встановлює за погодженням з МОЗ технічний регламент роботи системи.

2.4. За проходження заходів безперервного професійного розвитку працівникам сфери охорони здоров'я нараховуються бали.

2.5. Заходи безперервного професійного розвитку неформальної освіти можуть передбачати особисту участь працівника сфери охорони здоров'я в освітній події у місці її проведення, дистанційне навчання з використанням електронних технологій в режимі реального часу або з доступом до навчальних матеріалів у час, зручний для працівників сфери охорони здоров'я, а також поєднання особистої та дистанційної участі.

3. ВИМОГИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ОСВІТНІХ ЗАХОДІВ БПР

3.1. Захід, що проводиться Університетом, повинен відповідати заявленій меті навчання та вимогам академічної доброчесності.

3.2. До принципів академічної доброчесності відносяться наступні:

- принцип чесності та порядності у дотриманні академічної доброчесності полягає у системному уникненні її порушень під час здійснення власної діяльності всіма учасниками процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері якості освіти;

- принцип об'єктивності полягає в необхідності заздалегідь визначати правила дотримання академічної доброчесності, видів порушень академічної доброчесності, процедур розгляду питань про наявність або відсутність порушень академічної доброчесності, видів відповідальності за встановлені

порушення, однаковому застосуванні всіх перелічених елементів незалежно від суб'єкта;

- професіоналізм полягає в активних діях щодо підтримання високого рівня компетентності кожним учасником процесу забезпечення академічної доброчесності:

- взаємна повага всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері якості освіти демонструється до ідей, гідності інших, їхнього фізичного та психічного здоров'я, заохочення колегіальності та співпраці. Довіра проявляється у впевненості в чесності та чесноті один одного, позбавленні страху, що результати діяльності можуть бути незаконно запозиченими, кар'єру спаплюжено, а репутацію підірвано безпідставними обвинуваченнями у порушенні академічної доброчесності або притягненням до відповідальності за відсутності доведених фактів порушень відповідно до встановлених процедур;

- у межах принципу нульової толерантності до проявів порушення академічної доброчесності усі учасники освітньої діяльності визнають важливість дотримання академічної доброчесності та не допускають толерування будь-яких проявів її порушення. Всі випадки порушення академічної доброчесності підлягають обов'язковому розгляду відповідно до процедур, визначених нормативними документами Університету;

- принцип відповідальності як складова академічної доброчесності полягає у вмінні брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання, протистояти проявам порушення академічної доброчесності, подавати приклади гідної поведінки;

- прозорість і публічність для забезпечення академічної доброчесності досягаються шляхом доступності інформації та передбачають, що всі учасники процесу отримання та надання освітніх послуг, наукової діяльності, реалізації державної політики у сфері забезпечення якості освіти зобов'язані діяти відкрито та зрозуміло;

- принцип законності полягає у дотриманні кожним учасником процесу отримання та надання освітніх послуг, реалізації державної політики у сфері якості освіти Конституції та законів України, міжнародних стандартів та стимулювання до цього інших;

- принцип справедливості у межах забезпечення академічної доброчесності передбачає неупереджено однакове ставлення до всіх учасників процесу отримання та надання освітніх послуг, уникнення дискримінації та нечесності;

- принцип академічної свободи полягає у самостійності та незалежності

учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом та обов'язком дотримання правил академічної доброчесності;

- принцип здорового глузду під час вирішення питання про наявність або відсутність порушення академічної доброчесності та визначення виду академічної відповідальності полягає у необхідності розумно застосовувати норми як матеріального права, так і процедурні, враховувати ставлення суб'єкта порушення до події, розумному співвідношенні важкості порушення академічної доброчесності та його наслідків з обранням виду академічної відповідальності.

3.3. При підготовці та проведенні БПР повинні враховуватися такі вимоги академічної доброчесності, як:

- дотримання вимог академічної доброчесності під час створення академічних текстів, презентацій, методичних матеріалів, тестів, кейсів та іншого навчально-методичного матеріалу, що має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові результати;

- всі текстові запозичення, що використовуються в навчально-методичному забезпеченні, мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення;

- текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від власного тексту автора;

- працівникам сфери охорони здоров'я забезпечується доступ до навчальних матеріалів, які були представлені під час заходу;

- працівники сфери охорони здоров'я зобов'язані поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;

- оцінювання працівників сфери охорони здоров'я при проведенні заходів БПР має відповідати вимогам об'єктивності, валідності та справедливості та ґрунтуватися на заздалегідь визначених критеріях, що викладені в Методології оцінювання набутих знань, компетентностей та практичних навичок, розробленої в Університеті;

- оцінювання має бути справедливим, якщо воно проводиться за відсутності конфлікту інтересів, дискримінації та неправомірного впливу на оцінювача.

4. АКАДЕМІЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

4.1. Університет несе первинну відповідальність за забезпечення академічної доброчесності при проведенні освітніх заходів БПР шляхом:

- створення середовища, що сприяє дотриманню академічної доброчесності їх працівниками та особами, що навчаються;
- впровадження механізмів виявлення порушень академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

4.2. Для попередження недотримання принципів, норм і правил академічної доброчесності в Університеті використовується такий комплекс профілактичних заходів:

- інформування осіб, що навчаються, науково-педагогічних, наукових працівників і співробітників про необхідність дотримання правил академічної доброчесності, професійної етики;
- розповсюдження методичних матеріалів;
- ознайомлення працівників сфери охорони здоров'я, науково-педагогічних, наукових працівників із цим Положенням;
- посилення контролю завідувачів кафедр, наукових керівників курсових, дипломних проєктів/робіт, членів екзаменаційних комісій щодо правильного оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей тощо.

5. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ

5.1. Основний принцип доказової медицини – прозорість. Будь-яке клінічне рішення (вибір варіанта лікування із можливих альтернатив) має бути обґрунтоване доказами, які можуть бути перевірені іншими людьми.

5.2. При підготовці та проведенні БПР рекомендується застосовувати 10 принципів доказової медицини:

- принцип використання наукової медичної інформації лише найвищого рівня доказовості;
- принцип постійного оновлення інформації щодо досягнень науки та клінічної практики;
- принцип постійного ознайомлення всіх учасників медичної галузі з досягненнями науки і практики;
- принцип оптимальної діагностичної доцільності;
- принцип раціональної фармакотерапії;
- принцип постійного підвищення безпеки медичних втручань;
- принцип мінімізації економічних затрат;

- принцип постійної оптимізації діяльності національної системи охорони здоров'я;
- принцип міжнародної стандартизації медичних втручань;
- принцип колективної відповідальності.

5.3. Дотримання принципів доказової медицини під час проведення заходів БПР забезпечується шляхом підготовки навчальних матеріалів цих заходів на підставі:

- затверджених наказами МОЗ України уніфікованих клінічних протоколів первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги;
- актуальних заснованих на даних доказової медицини клінічних настанов, джерела яких визначені наказом МОЗ України від 29.12.2016 р. № 1422 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 вересня 2012 року № 751» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 24.04.2017 р. за № 530/30398;
- актуальних заснованих на даних доказової медицини клінічних настанов, розміщених на сайті МОЗ України за посиланням (<https://moz.gov.ua/article/protocols/onlajn-platforma-z-protokolami-na-zasadah-dokazovoi-medicini>).

6. ПОРЯДОК ВИЯВЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТІВ ТА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ЩОДО ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНІХ ЗАХОДІВ З БПР

6.1. Порухенням академічної доброчесності в Університеті при проведенні освітніх заходів БПР вважається:

- академічний плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- самоплагіат - оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої та/або наукової діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- академічне хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- необ'єктивне оцінювання - свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання учасників заходів;

- академічне шахрайство - підроблення підписів в офіційних документах (відомостях, актах, звітах, угодах тощо), проходження процедур контролю знань підставними особами.

6.2. Перевірка фактів порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини при підготовці та проведенні освітніх заходів БПР може проводитися за допомогою програмно-технічних засобів з визначенням унікальності та прозорості.

6.3. Первинну перевірку на наявність ознак порушення академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини мають здійснювати кваліфіковані експерти. При цьому може використовуватись така орієнтовна шкала, наприклад, оригінальності тексту (% до загального об'єму матеріалу):

- понад 90% - текст вважається оригінальним;

- від 76 до 90% - оригінальність задовільна, слід пересвідчитись у наявності посилань для цитованих фрагментів;

- від 60 до 75% - матеріал може бути прийнятий до розгляду після доопрацювання та перевірки наявності посилань для цитованих фрагментів;

- менше 60% - матеріал до розгляду не приймається.

6.4. Результати перевірки на академічний плагіат оформлюються протоколом кафедри, яка проводить освітній захід БПР.

6.5. У випадку виявлення порушення академічної доброчесності, або недотримання принципів доказової медицини при підготовці матеріалів та проведенні заходів БПР, а також встановлення факту порушення академічної доброчесності, формується рішення про цей факт, а також притягнення особи, що порушила до академічної відповідальності. Питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до

академічної відповідальності розглядає комісія кафедри, що проводить освітній захід БПР, яка фіксує це порушення та доводить його до особи, що здійснила це порушення. Відсутність особи, повідомленої про час та місце розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності, не є перешкодою у вирішенні цього питання по суті. Особа, що порушила академічну доброчесність, або недотрималась принципів доказової медицини повідомляється про прийняте рішення.

6.6. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності або не дотримання принципів доказової медицини, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, доказової медицини та подавати до них зауваження;

- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

6.7. За порушення академічної доброчесності та недотримання принципів доказової медицини науково-педагогічні та наукові працівники Університету, що приймають участь в освітніх заходах БПР можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- відмова в присвоєнні або позбавлення присвоєного вченого звання.

6.8. За порушення академічної доброчесності та недотримання принципів доказової медицини медичні та фармацевтичні працівники, що беруть участь в освітніх заходах БПР, можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності в установленому порядку:

- повторне проходження оцінювання по закінченні заходу БПР;

- повторне проходження відповідного заходу освітньої програми;

- відмова в видачі сертифікату та начисленні балів БПР;

- відмова в участі у заходах БПР в подальшому в Університеті.

7. ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПІВ ДОКАЗОВОЇ МЕДИЦИНИ І ПРИТЯГНЕННЯ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ОСВІТНІХ ЗАХОДІВ З БПР

7.1. Оскаржити рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності, дотримання принципів доказової медицини та притягнення до академічної відповідальності учасника освітніх заходів БПР можна протягом трьох робочих днів з моменту повідомлення учасника освітніх заходів БПР про рішення комісії щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

7.2. Порядок подання апеляційної скарги:

1) апеляційна скарга подається у письмовій формі на ім'я голови комісії з питань академічної доброчесності Університету;

2) у скарзі необхідно зазначити: прізвище, ім'я, по батькові; усі контактні дані; освітній захід БПР, його програму; рішення кафедри, що оскаржується; у чому полягає неправомірність рішення з обґрунтуванням і відповідними запереченнями; клопотання особи, яка подала скаргу; перелік документів та інших матеріалів, що додаються до скарги;

3) апеляційна скарга подається особою, яка її подає, або представником такої особи. До апеляційної скарги, поданої представником, має бути додана довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника;

4) апеляційну скаргу має бути розглянуто протягом трьох робочих днів від дня її подання;

5) розгляд апеляційних скарг відбувається відкрито, у присутності особи, що її подала або її представника. Відсутність особи або її представника, яких було повідомлено про час та місце засідання, не може бути перешкодою розгляду апеляційної скарги;

6) за результатом розгляду скарги комісія може ухвалити такі варіанти рішень:

- задовольнити скаргу та скасувати рішення кафедри про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності та дотримання принципів доказової медицини;

- змінити рішення кафедри про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;

- відмовити у задоволенні апеляційної скарги.

7) рішення комісії з питань академічної доброчесності Університету оформлюються у вигляді протоколу засідання, який підписується головою

комісії та секретарем, і набувають чинності з моменту їх ухвалення. У протоколі мають бути доводи, на підставі яких комісія ухвалила рішення. Копія протоколу надається (або надсилається поштою) учаснику освітніх заходів БПР або його представнику.

7.3. Оскарження рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності, дотримання принципів доказової медицини та притягнення до академічної відповідальності у судовому порядку може відбуватися відповідно до вимог законодавства України.

8. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

8.1. Положення про оцінку заходів БПР на ознаки академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна затверджується Вченою Радою університету та вводиться в дію наказом ректора університету.

8.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться шляхом затвердження нової редакції.

8.3. Після затвердження в установленому порядку нової редакції Положення про оцінку заходів БПР на ознаки академічної доброчесності та дотримання принципів доказової медицини Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Положення втрачає чинність.